

VILNIAUS BALTUPIŲ PROGIMNAZIJA
KLEVAS

7b klasė 2021-06

MINIATIŪROS APIE KLEVA

Klevas auga prie mano namų, jis lyg milžinas palyginus su mano sapnu. Norėčiau įlipti į jį ir pamatyti visą pasaulį. Norėčiau šukuoti jo lapų pilnas šakas. Jeigu tik galėčiau pasistiebti aukščiau, pamatytčiau viską, ko dabar nematau.

Pievos viduryje pamačiau spalvotą ir nuostabiai gražų klevą. Staiga nuo medžio nukrito paskutinis lapas. Jis buvo spalvingesnis už visus kitus lapus. Parsinešiau jį namo ir prispaudžiau, kad išdžiūtų. Ilgai galėsiu juo grožėtis.

- Atėjusi į parką klausiausi, kaip alsuoja gamta. Jutau, kaip vasaros lapija juda kartu su vėjeliu. Stebėjau, kaip senieji klevai savo šakomis apkabina paukščius. Gamta tokia graži!

Klevo lape, geltūnēli,
Ko ī dangū pasikēlei?
Ar vejiesi vasarēļē?
Ar kada sugrīši vēlei?

Liūdnas medis be tavēš.
Liūdnas laukas be tavēš.
Kaip dainuos ant medžio paukštis,
Kai tavēš nebesuras?

Klevo lape, geltūnēli,
Ar pavysi vasarēļē?

Janina Degutyte

ENGLISH SEASONAL CHARACTERISTICS OF TREE GROWTH IN LITHUANIA

TODAY I WILL COVER THE SEASONAL CHARACTERISTICS OF THE MAPLE TREE IN LITHUANIA

SPRING

- Maple tree
- After the winter, the maple tree starts to recover and grows some leaves as well as burgeons which help pollinate.

SUMMER

- Maple tree
- In the summer, the maple trees are able to fully grow leaves and also grow seeds in the form of “wings“ as a way to help carry out the seeds using the wind.

AUTUMN

Maple tree

- In autumn, the maple leaves turn into beautiful colours, such as vibrant red, orange and yellow.
- In the second half of autumn, all maples have dropped all of their leaves, that will slowly decay in preparation for winter.

WINTER

- Maple tree

In the winter, the maple trees have no leaves, and will stay like this for the rest of winter,

usually until the second half of spring.

EILĀRAŠTIS APIE KLEVAŲ RUSŲ KALBA

Сергей Есенин

Клён ты мой опавший

Клён ты мой опавший, клён заледенелый,

Что стоишь, нагнувшись, под метелью белой?

Или что увидел? Или что услышал?

Словно за деревню погулять ты вышел

И, как пьяный сторож, выйдя на дорогу,

Утонул в сугробе, приморозил ногу.

Ах, и сам я нынче чтой-то стал нестойкий,

Не дойду до дома с дружеской попойки.

Там вон встретил вербу, там сосну приметил,

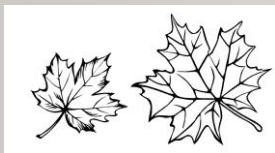
Распевал им песни под метель о лете.

Сам себе казался я таким же кленом,

олько не опавшим, а вовсю зеленым.

И, утратив скромность, одуревши в доску,

Как жену чужую, обнимал березку.

EILĖRAŠČIO APIE KLEVAŲ VERTIMAS Į LIETUVIŲ KALBĄ

Sergejus Jeseninas

Klevas tu mano su nubyrėjusiais lapais

Kleve, tu mano apšarmojęs, kleve, ledini,

Ko stovi, nusilenkęs baltoje pūgoje?

Ar ką pamatei? Ar ką išgirdai?

Tarsi į kaimą pasivaikščioti išėjai

Ir, kaip girtas sargas, išėjęs į kelią,

Pusny paskendai, koją prišalai,

Aš ir pats dabar kažkodėl tapau nestabilus,

Nenueisiu iki namų po draugiškų išgertuvių.

Ten sutikau verbą, ten pušį pastebėjau,

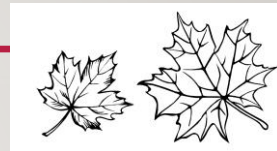
Dainavau jiems dainas, siaučiant pūgai, apie vasarą.

Pats sau atrodžiau toks klevas,

Tik be nukritusių lapų, o visas žalias.

Ir, praradęs kuklumą ir paplūdęs,

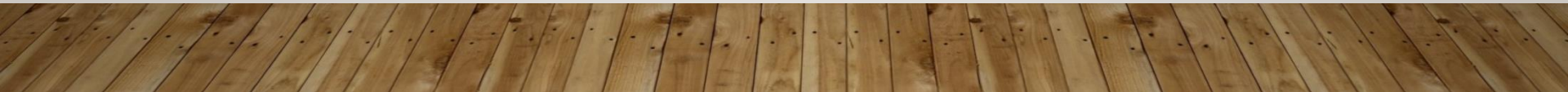
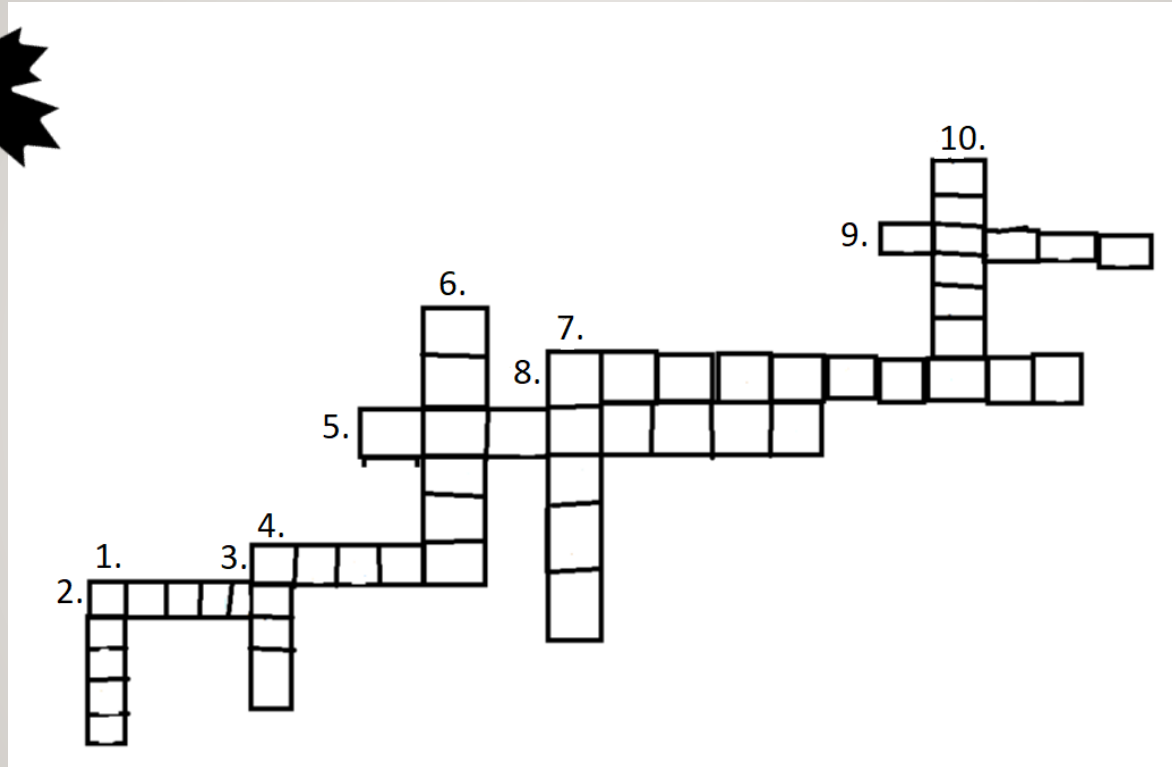
Kaip svetimą žmoną, glėbesčiau berželį.

VOKIEČIŲ KALBA
KRUEZWORTRATSEL

WAS IST DAS?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

ANTWORTEN

1.OSTEN

2.ORANGE

3.GEAST

4.GELB

5.FRÜHLING

6.HERBST

7.AHORN

8.AHORNSIRUP

9.SAMEN

10. BLÄTTER

Etika klevas literatūroje

- ▶ Klevas/medžliepis. Dainose iš klevo dirbamas laivelis, kuriuo bernelis plaukia pas mergelę. Taip pat dirbama lovelė mergelei migdyti, lentos aslužei grįsti. Klevas, palyginti, retai apdainuotas, o mitologijoje jis beveik neminimas. Greičiausiai taip yra todėl, kad šis medis Lietuvoje paplito gerokai vėliau nei eglė ar ąžuolas. Moterys, keptamos duoną, klevo lapais išklodavo krosnį, taip pat iš lapų gamindavo geltonus ir juodus dažus vilnoniams siūlams dažyti. Pavasarį žmonės mėgdavo gerti klevo sulą. Ji saldesnė už beržo sulą.

VERTYBĖS

- 1. Darbštumas
- 2. Rūpestingumas
- 3. Kantrybė

• Visos šios vertybės aktualios ir šiandien. Be darbo, įdėtų pastangų gyvenime nieko nepasieksi. Kantriai dirbdamas, gali pasiekti savo užsibrėžtą tikslą. Gyvenime negali pamiršti aplink tave esančių žmonių. Jais tu privalai rūpintis. Už gėrį visada atsilyginama gerumu. Taip pasaulis bus gražesnis.

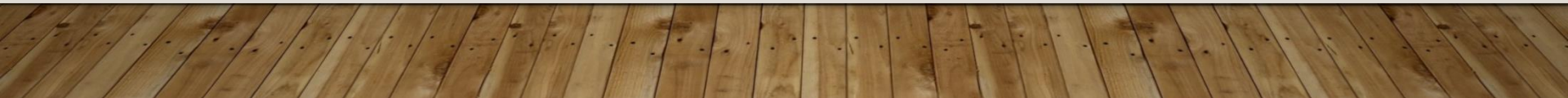

TIKYBA MALDA

-
- Dieve, dėkoju Tau už gamtą ir joje augančius augalus bei gyvenančius gyvūnus. Ačiū Tau už augalus, kurie mus supa ir gražina mūsų pasaulį. Ačiū Tau už medžius, kurie reikalingi, kad galėtume gaminti įvairius dalykus. Medžiai yra mūsų deguonies šaltinis, todėl jie yra labai svarbūs augalai mūsų pasaulyje. Juose gyvena paukščiai, kurie mus pasitinka kiekvieną rytą ir palydi kiekvieną vakarą. Ačiū Tau už tai. Amen.

BIOLOGIJA KLEVAS

Klevas (*Acer*)

Karalystė: augalai.

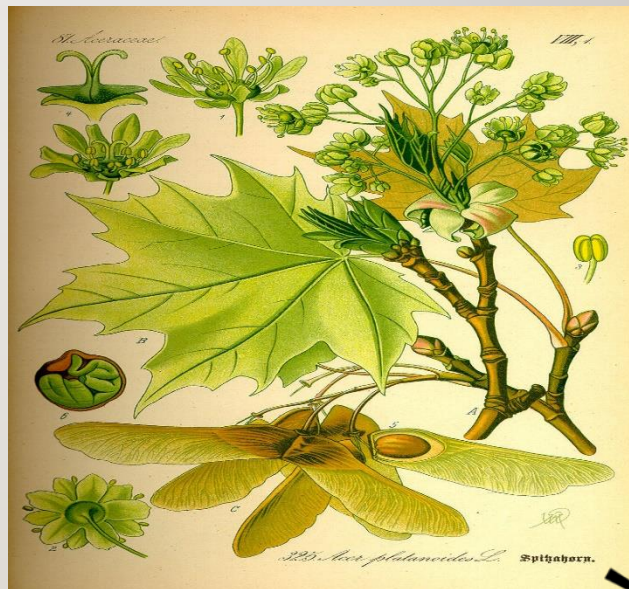
Skyrius: magnolijūnai arba
gaubtasėkliai.

Klasė: magnolijainiai.

Gentis: klevas.

AUGALO YPATINGI POŽYMIAI

- **Kamienas, žievės spalva:** kamienas tiesus, žievė tamsiai pilka arba kiek ruda, smulkiai suaižėjusi. Jaunų medelių žievė lygi, šviesiai ruda.
- **Lapai:** skiautėti - lapų lakštas su negiliomis išpjovomis padalytas į keletą plačių skiaučių. Paprastieji - klevo lapo lakštas yra iškarpytas.
- **Žiedai:** vienanamiai ar dvinamiai. Jie yra gelsvai žali, medaus kvapo, nektaringi, susitelkę į skėtiškus žiedynus.
- **Vaisiai:** dvisėklis sparnavaisis. Jis yra gelsvai rudas, maždaug 4-6 cm ilgio, kampas tarp sparnelių apie 130–140 laipsnių. Prinoksta rugsėjo – spalio mėn. Netrukus šie vaisiai pradeda kristi. Sėklos plokščios.

AUGALO DALIŲ GYDOMOSIOS SAVYBĖS

- **Klevų sultys** – jose yra vitaminų (pvz., iš B grupės) ir mineralų, taip pat antioksidantų, kurie neleidžia laisviesiems radikalams pakenkti kūno ląstelėms, taigi sulėtina senėjimo procesą. Klevų sultys turi priešuždegiminių ir antivirusinių savybių, valo organizmą nuo toksinų.
- **Žievė** – iš jos galima paruošti nuovirą, kuris turi antiseptinių ir tonizuojančių savybių. Jis naudojamas grybelinės odos infekcijos atveju.
- **Klevo lapai** - klevo lapų nuoviras skatina prakaito išsiskyrimą, juo skalaujama burna sergant skorbutu. Klevo lapų nuovirą patariama gerti sergant inkstų, viršutinių kvėpavimo takų uždegimais, plaučių uždegimo atveju. Šis nuoviras padeda sumažinti kūno temperatūrą, tonizuoja organizmą ir stiprina imunitetą. Klevo lapų nuoviras ir ištraukos turi priešuždegiminių, šlapimą skatinančių, nuskausminančių bei žaizdas užgydančių savybių.

GEOGRAFIJA KLEVAS

Krypčių nustatymas pagal klevą ;

Šiaurinėje pusėje klevo žievė labiau apaugusi kerpėmis ir samanomis.

Pietinėje pusėje klevo žievė švaresnė bei klevo lapai tankesni.

KLEVO NAUDA

Miestuose dažnai matome daug klevų, jie į gamtą išskiria daug deguonies

Taip pat klevas pavasarį išskiria

naudingas sultis: klevų sulą, kuri naudinga tiek žmogui, ir augalams.

KLEVAS LIETUVOJE

- Teigiama, kad klevo kilmė pas mus atvyko iš Šiaurės pusrutulio.
- Klevų rūšių yra daug. Dauguma jų skiriasi pagal lapų viršunėlę ir jų spalvą.
- Klevo mediena yra pati brangiausia. Iš klevų medienos gaminami: stalviršiai, laiptai, mediniai žaislai ir net smuikų sraigtai.

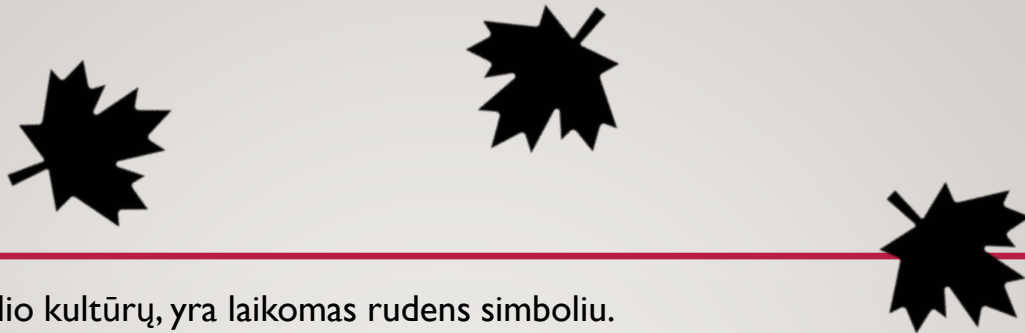

ISTORIJA KLEVAS TAUTOSAKOJE

Klevo lapas yra kaip atviras delnas. Šiam medžiui lotynišką pavadinimą “Acer”, suteikė senovės romėnų mokslininkas Plinius. Pasak kai kurių mokslininkų, pirmasis klevas išaugo palei siautėjančios Acherono upės krantus, per kuriuos mirusių graikų sielos buvo gabenamos į paskutinę kelionę.

- Klevas, daugelyje pasaulio kultūrų, yra laikomas rudens simboliu.
- Japonijoje šis medis simbolizuoja amžinybę, mokymąsi, gyvenimo išmintį. Dažnai klevus į savo sodus sodina pagyvenę žmonės, turintys didelę gyvenimo patirtį.
- Vokiečiai klevą sieja su gyvenimo grožiu. Serbai mano, kad klevas padės atstatyti teisingumą.
- Seniau iš klevo buvo daromas gusli (senovės legendinis muzikos instrumentas), o mūsų laikais iš klevo medienos yra daromi fagotai, gitaros, būgnai.
- Per religines šventes buvo įprasta dekoruoti namus klevo šakomis.
- Kai kurie folklorai yra įsitikinę, kad klevas buvo šventasis slavų medis, nes klevo nuorodos yra aptinkamos visuose regionuose, o kitų medžių pavadinimų naudojimas turi ryškią lokalizaciją.

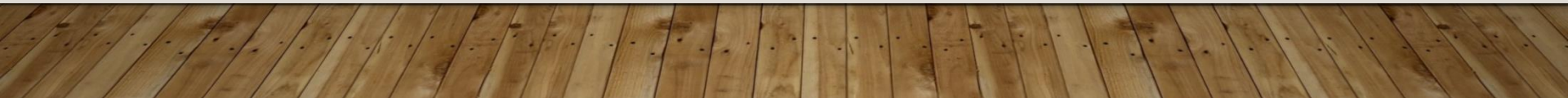
-
- Rusų kaimuose buvo įdomi tradicija. Naujas vaikas "būdavo perduodamas" pro klevo šakas, kad jo gyvenimas būtų ilgas.
 - Tie, kurie tiki ypatinga augalų energija, yra įsitikinę, kad klevas gali pagydyti žmogų, išlaikyti ramybę. Klevas įgauna žmogaus emocijas, jo lapai sumažina stresą. Todėl šie medžiai dažnai pasodinami netoli psichiatrijos ligoninių ir kitų gydymo įstaigų.
 - Tikima, kad raudonas klevo lapas atneš meilę į namus.
 - "Sycamore" klevo rūšies šakos ir sėklos yra apsaugotos nuo tamsių jėgų. Iš šios rūšies klevo per upę buvo pastatytas tiltas, kad nepraleistų raganos ar burtininko.

KLEVO LAPAS - KANADOS SIMBOLIS

- Klevo lapas yra Kanados simbolis. Tai yra puoselėjama pirmaujančių kompanijų vėliavose ir herbuose, monetose ir logotipuose. Ir, žinoma, nacionalinio Kanados sporto ledo ritulio komanda yra apsirengusi klevo lapo puošta uniforma. Kodėl? Paprastai sakoma, kad europiečiai, kurie imigravo į Šiaurės Ameriką, pamatė liepsnų raudonumo klevą ir jiems jis tapo svetimų žemynų naujo gyvenimo simboliu.
- Klevai auga beveik visoje Europoje. Mūsų miškai rudenį pasidaro raudoni ir geltoni.

-
- Cukrinis klevas (lot. *Acer saccharum*) auga tik Kanados rytuose ir turi didelę reikšmę Kanados ekonomikoje.
 - Seniau slavai taip pat leido klevo sulą.
 - Indėnai, Kanadoje išgaudami iš medžių sulą, iš jos išgaudavo ir cukraus. Iš vieno medžio būdavo galima išgauti nuo 50 iki 100 litrų sulos, iki 5 kilogramų cukraus.
 - Iš klevo sulos pagaminti cukraus saldumynai yra ledai, karamelė ir kremai. Iki šios dienos kanadiečiai blynelius gardina klevų sirupu. Be to, šiomis dienomis, klevų sirupas yra labai populiarus tarp turistų.
 - Klevo lapas Kanados vėliavoje simbolizuoja šalies vienybę. Jis Kanados vėliavoje yra vaizduojamas nuo 1965 m.
 - Gerbkite šio medžio sodininkus ir baldų gamintojus. Lapai, šakos, žievė, gėlės, klevų sultys yra plačiai naudojami medicinoje.

FIZIKOS
PROJEKTINIS
DARBAS

PIRMA UŽDUOTIS

Vienas medis per metus vidutiniškai sugeria 6000 g anglies dioksido (CO_2) dujų. Koks šios CO_2 masės tūris? Anglies dioksido tankis $1,98 \text{ kg/m}^3$.

Duota:

6000 g CO_2 dujų; $m=6000 \text{ g}$;

dujų tankis $1,98 \text{ kg/m}^3$; $\rho=1,98 \text{ kg/m}^3$.

Rasti:

CO_2 masės tūris V .

Norint sužinoti CO_2 masės tūris, turime CO_2 dujų kiekį padalinti iš tankio:

$V=m:\rho$.

Gramus pasiverčiame į kilogramus.

$$1) 6000(\text{g}):1000=6(\text{kg})$$

$$2) 6(\text{kg}):1,98(\text{kg/m}^3) = 3,03(\text{m}^3)$$

Ats.: CO_2 masės tūris yra $3,03 \text{ m}^3$.

Sausų beržinių malkų tankis 700 kg/m^3 , tokių malkų masė – 420 kg .
Nustatykite, kokį tūrį viename kubiniame metre malkų užima pati mediena ir koks tūris tenka tarpams tarp jos.

Duota:

malkų tankis 700 kg/m^3 ; $\zeta=700 \text{ kg/m}^3$;

malkų masė 420 kg ; $m=420 \text{ kg}$.

Rasti:

malkų tūrį $V(\text{malkų})$;

tarpų tūrį $V(\text{tarpų})$.

Norėdami sužinoti malkų tūrį kubiniame metre, turime masę padalinti iš tankio:

$V=m:\zeta$.

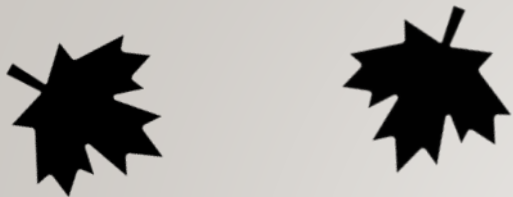
$$1) V(\text{malkų})=420(\text{kg}):700(\text{kg/m}^3)=0,6(\text{m}^3)$$

Norint sužinoti, koks tūris tenka tarpams tarp malkų, reikia iš kubinio metro atimti malkų tūrį kubiniame metre:

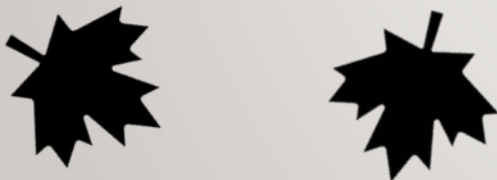
$$V(\text{tarpų})=1(\text{m}^3)-V(\text{malkų}).$$

$$2) V(\text{tarpų})=1(\text{m}^3)-0,6(\text{m}^3)=0,4(\text{m}^3)$$

Ats.: malkų tūris kubiniame metre yra $0,6 \text{ m}^3$; tarp malkų esančių tarpų tūris kubiniame metre yra $0,4 \text{ m}^3$.

ANTRA UŽDUOTIS

VYŠNIOS „PRO KLEVA, PRO RUGIUS“

Dainoje pasakojama apie jaunystę, kaip buvo lengva ir gera. Dabar viskas pasikeitė ir su nostalgija atsigręžiama į ankstesnius laikus.

VYŠNIOS

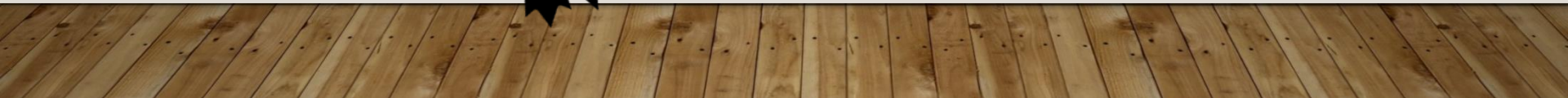
Grupę "Vyšnios" sudaro merginos: Aistė, Sandra ir Agnė. Jos nėra naujokės scenoje ir turi patirties įvairiuose muzikiniuose konkursuose bei projektuose.

Dainos "Slaptai slaptai" ir "Būk man meile" - grupės singlai, kurie greitai užkariavo klausytojų širdis.

Dainos sukūrimo istorija

Dainą „Ten kur aukštas klevas,, sukūrė vienas garsiausių Lietuvos kompozitorių Algimantas Raudonikis, o žodžius parašė Petras Gaulė. Grupės „Vyšnios,, merginos įsitikinusios, kad ši daina, simboliškai pristatyta per Žolinių šventę, bus itin mėgstama jų koncertuose.

DAINOS NUORODA

- https://youtu.be/KDAOhYYe_wQ

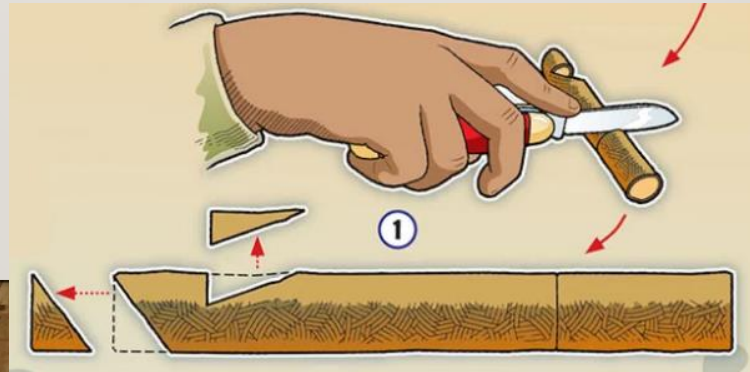

ŽMOGAUS SAUGA
PROJEKTAS
MEDŽIAI
ŠVILPUKAS

KAIP PASIGAMINTI ŠVILPUKĄ IŠ ŠAKOS?

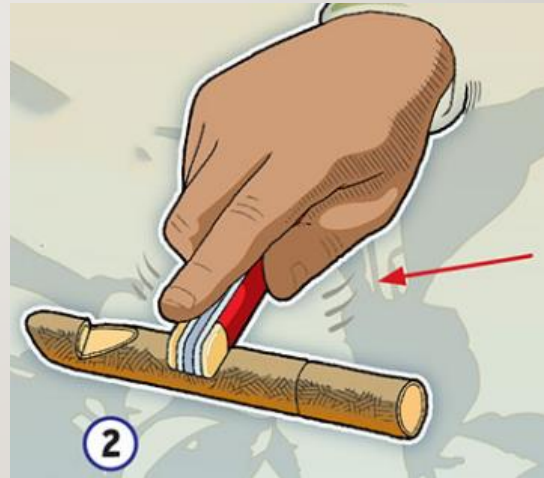
1. Pirmiausia reikia iš medžio šakos padaryti 45° pjūvį ant šakos galo.
2. Tada, truputi į priekį nuo pirmojo pjūvio, reikia padaryti išpjovą, kurios vienas kampas lygus 90°.
3. Paskui reikia nupjauti kito šakos galo aplinkinę žievę.

KAIP PASIGAMINTI ŠVILPUKĄ IŠ ŠAKOS?

4. Tada reikia su pirštu
arba su peiliu paspausti švilpuką,
kad atlaisvintumėte
žievę nuo medienos.

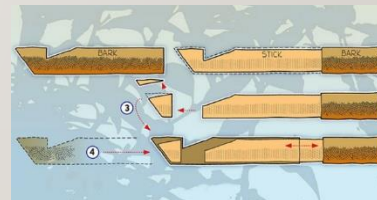
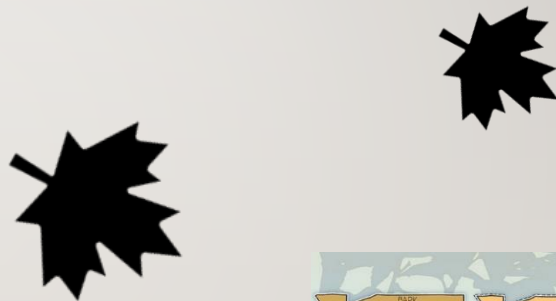
5. Tai padarius, reikia susukti
žievę ir ją ištraukti, bet
žievė turi likti viename gabale.

KAIP PASIGAMINTI ŠVILPUKĄ IŠ ŠAKOS ?

6. Paskui reikia nupjauti nuožulniąją dalį nuo išpjovos ir mažą šlakelį nuo nupjautosios dalies.

7. Galiausiai, visas dalis reikia sudėti ir švilpukas yra pabaigtas.

KĄ DAR GALIMA PAGAMINTI IŠ MEDIENOS?

Atsižvelgiant į paskirtį, iš medienos galima pagaminti labai daug dalykų. Pavyzdžiui, galima pagaminti kėdę, stalą, lentyną, augalų laikiklį, spintelę, grindis, namą ir t.t.

DAILĒ

TECHNOLOGIJOS

Siuvinėjimas kryželiu

FIZINIS AKTYVUMAS IR SPORTAS GAMTOJE

Pliusai

Grynas oras

Organizmas gauna daugiau

saulės, oro ir vitamino D

Natūrali aplinka, kvapai ir garsai

Minusai

Netinkamos oro sąlygos

Netinkama apranga

MATEMATIKA KLEVAS

Aplink mokyklą auga 15 klevų.

- Yra nustatyta ,kad per metus medžio kamieno apimtis padidėja 2,5cm., norint nustatyti jo amžių , reikia pamatuoti kamieno apimtį 1,5m aukštyje nuo žemės.
- a) Kamieno apimtis 39 cm;
- b) $39 : 2,5 = 15,6$ m., taigi mūsų klevui maždaug 16 metų.
- Medžio kamieno skersmuo yra $39 : 3,14 = 12,42$ cm ; o spindulys $12,42 : 2 = 6,21$ cm
- Kamieno skerspjūvio plotas
- $S = 3,14 \times 12,42 \times 12,42 = 484,37$ kv.cm

VISKAS APIE KLEVA

- Medis auga tankia, plačiai ovališka arba pusrutuliška laja. Kamienas tiesus. Žievė tamsiai pilka arba kiek ruda, smulkiai suaižėjusi, jaunų medelių lygi, šviesiai ruda. Pumpurai rausvai violetiniai arba tamsiai rusvi ir žvilgantys, šoniniai pumpurai prigludę prie šakelių, viršūniniai pumpurai dvigubai stambesni ir briaunoti. Lapai su 5-7 smailiaviršūnėmis skiautėmis stambūs ir beveik tokio pat pločio.
- Nors anksčiausiai pražysta balandžio 11 d., o vėliausiai gegužės mėnesio pabaigoje. Žiedai vienanamiai ar dvinamiai. Klevų Prinoksta rugsėjo – spalio mėn. ir netrukus pradeda kristi sėklos plokščios. Dauginasi sėklomis ir iš kelmo išaugančiomis ataugomis. Šaknų sistema plati ir tvirta. Atviroje vietoje augantys medžiai pradeda derėti 15-30 metų.

-
- Lapų viršutinė pusė tamsiai žalia, žvilganti, apatinė šviesiai žalia. Rudenį lapai tampa gelsvos, oranžinės arba rausvos spalvos.

Lietuvoje labiausiai paplitęs – paprastasis klevas. Jis – lapuotis medis. Medis išauga iki 20–30 m aukščio, su plačia laja. Lapai su smailiaviršūnėmis skiautėmis, širdišku pamatu. Lapų viršutinė pusė tamsiai žalia, žvilganti, apatinė šviesiai žalia. Rudenį lapai tampa gelsvos, oranžinės arba rausvos spalvos. Žiedai medaus kvapo, nektaringi.

